

SETOMAA

ilmub aastast 1995

Elu 20 aasta pärast

Möödunud aasta on olnud setomaalaste jaoks täis õpetlike ning mõtlemapanevaid sündmusi. Mõne ehitusobjekti avamine annab oma kasulikkusest tunda kohe, mõne koolimaja sulgemine kajab meile oma tagajärgedega vastu alles aastate pärast. Jaanuaris, veel enne kui aasta seto kalendri kohaselt lõplikult möödani vajub, ilmub 2007 aasta tähelepanuväärsematele nähtustele ning juhtumistele pühendatud eriväljaanne Setomaa Aastatsõõr. Küllap lubab niisugune tagasivaade mõnd asja uuesti läbi mõeldes üht-teist ümberhinnata ning avastada senitundmata tahke. Just hiljuti tähistamist leidnud Seto seltsi 20. asutamisaastapäev lubas kunagistel asjaosalistel teha detsembris samasugust tagasivaadet kaks aastakümnet tagasi Petseris aset leidnud algatusele. Toona polnud kellelgi täit ettekujutust, milliseks saab elu Setomaal 20 aasta pärast. Polnud otseselt juttu ei Eesti iseseisvuse taastumisest, Petserimaad poolitavast piirist, niinimetatud eurorahadest - see kõik võis siis tunduda ulmelisena. Kas tundub nüüd?

Suhtume iseenesestmõistetavalt regulaarselt kogunevasse Seto Kongressi samavõrd kui iga-aastasessse Lindora laata ja traditsioonilistesse külapidudesse - need on saanud setomaalaste igapäeva elu lahutamatuks osadeks.

Seto seltsi juubel võiks meile õpetada seda, et püstitatud eesmärged on võimalik saavutada hoolimata sellest, et organisatsiooni enda eluiga polnud sugugi pikk. Need saavutused annavad põhjust ka täna toonastel asutajaliikmetel meenutuste vahetamiseks koguneda. Nii, nagu sellel juubelil üritusel sai diskuteeritud Setomaa tuleviku teemal 20 aasta pärast, võiks igaüks endalt küsida, mida oleks meil meenutada praegustest otsustest kaks aastakümnet hiljem? Kas algav aasta toob Seto kultuurile olulise murrangu ühtse kirjaviisi kokkuleppimise näol ning avab tee seto keele kui teaduskeele arengu suunas? Võib mattub see lõpututesse vaidlustesse q-pooldajate ning -vastaste vahel koos ammugi-gatsetud Seto instituudi ideega? Kas taastuenergeetilise mõtlemise seeme kukub Setomaal viljakasse mulda ning toob pilootpiirkonna investeeringute näol kohaliku ettevõtluse jaoks uusi võimalusi? Või sunnib umbusk uudse lähene-mise vastu neid võimalusi hoopis mõnele naaberpiirkonnale kätte mängima? Möödunud aasta on jätnud meile sündmusi, mida enam muuta ei saa. Tuleval aastal on seevastu alles võimalik olulisi otsuseid langetada ning määrata seda, milliseks elu Setomaal 20 aasta pärast muutuma hakkab.

Lehte tegevä:

Toimetaja – Taro Igor, tel. 7954494, mob.5273985, e-post: igor.taro@setomaa.ee

Kiil – Sarvõ Õio

Makett ja külesäädmine – Taro Julia

Kirätsura: Nutovi Mirjam, Hõrna Maar'a, Sarvõ Õio, Lillagu Anti, Riitsaare Evar, Saarestiku Teele, Linnamäe Lauri, Ilvese Aapo, Kauksi Ülle, Hõrna Aare, Matvei Arvi, Raudoja Ahto

Välläandja: Setomaa Valdade Liit

Trükjä: AS Printall

Lehe ilmumist tugõva Setomaa Kultuuriprogramm

Kiri Kiroda: Setomaa ajaleht

Laossina küla

64308 PÕLVAMAA

vai igor.taro@setomaa.ee

Toimõndusõl om õigus kirju toimõnda ja naid lühendä

Jõululäkitus 2007

Armsad vennad ja õed Kristuses!

Sel jõuluõöl tuleb Jumal inimeste juurde; Jumala aeg kohtub inimeste ajaga. Sel jõuluõöl sünnib Kristus!

Ometi ei ole tegemist tavapärase sündimisega. Jumal tuleb omade juurde ühel päeval meie ajas ja mitte Tema ajas, mis on igavik. Ta tuleb meie juurde lihtsalt seetõttu, et Ta usub meisse, Ta usub meie inimlikkusesse.

Jumal pidi end muutma üheks meist, et kogu inimkond võiks astuda jumaliku ellu. Jõulupühäl mälestamegi seda Jumala plaani, hullumeelset unelmat, et me kõik oleksime Temas. Ta on meie ees, selle väeti lapse, koostööd õlgedel lamava vastsündinu näol. Ning meie oleme sealsamas, vaatame Teda käsi sirutamas, imestades viisi üle, kuidas Ta meie juurde tuli. Tõesti, see päev saab meid puudutada vaid siis, kui me sõime ees seistes mõtiskleme selle üle, kuidas Jumal alandlikkuses ilmub.

+ STEFANUS

Tallinna ja kogu Eesti metropoliit

Rahvas on näinud suurt valgust. Üks Laps on meile sündinud, üks Poeg on meile antud (Js 9:1-6). Aimamatu lootus tõstab meis pead. Valgus, mida prohvet Jesaja kuulutas, paistab praegu Petlemas, ühe lapse hällis.

Valgus kesk kannatajate maailma, kesk vaeste maailma, kel polnud enam lootust, sest selline oli nende seisukord, kes Teda siis vastu võtsid. Jumala saladus on selles: valgus tõuseb just nende jaoks, kes on sukel-dunud õhe ja kes käivad pimeduses.

Evangeeliumis mainitud karjased ja targad on selle tüüpikud! Nende jaoks pole koostööd asuv midagi häbiväärset. Jumala Poeg näitab end kõigepealt neile, kellel ei ole midagi ja kes ei otsi teist valgust kui see, mis Jumalasõnana neile lubatud.

Karjased ja targad... nad põlvitavad Jeesuslapse ees! Nad austavad Teda kui Juma-

lat, ja mitte kui «seda võlts-hiilguses säravat vastsündinut, keda meie jõuluõhtu vaim tahaks välja mõelda». Jumalik vaim, kes nad siia juhatas, on seesama, kes neid juhendas ja õpetas oma olemuse saladuses, kuna maailm Jumala tarkuses ei tundnud Jumalat ära tarkuse abil, siis oli Jumalale meelepärase päästa selle narri kuulutuse kaudu need, kes usuvad (1Kr 1:21).

Mu armsad, Kristuse sündimise püha on meie jaoks alati olevik. Ta kutsub meid oma usku uuendama täna Sündinu alandlikkuses, kuni me suudame vastu võtta selle kingituse – Immanueli –, mis tähendab: Jumal on meiega.

Et Jeesuslaps hällis puudutaks meie südameid, et Ta hoiaks meid tuleval aastal ning, kuna see õõ on kõigi maailma laste õõ, valvaks eriti kõigi meie noorte üle.

Isaliku õnnistusega Kristuses, meie Issandas ja Päästjas. ■

Seto seltsi vai diskolõ

Uma rahva hüäs piäs üteh tegeminõ tulõma rõõmuga

RAUDOJA AHTO

Seto Noortõ Seltsi asutajaliigõn

Seto Noorte Seltsi asutajaliige Ahto Raudoja kirjutab, et paljude noorte seto stipendiaatide aktiivsus seto kaasalõõmisel annab soovida. Kas siis 70 tuhande kroonisest kingitusest ei piisa, et olla väheke ettevõtlikum, küsib autor.

Kol' aastakka tagasi, ku ma olli Seto Kongressi Vanõbidõ Kogo päävanõp, sis helstedi Põllumajandus Ülikoolst, parhillastõst Maaülikoolst, koh ma magistratuurih opõ. Ja pakti välütütämistõst mõttit, õt kuis nimä' saasi' vasta võtta' Setomaalt peri ja Setomaaga seot üliõpilaisi.

Sis saigi tuud mitmõ inemese-ga arotõ ja vällä tüütet kõrd üliõpilaisi vasta võtmistõst, kiä' tahtava' Maaülikoolh oppi'. Nuu' võisi' olla' noorõ', kiä' omma' üliõpilaisi astmistõst ek-sami' ar' tennü', a olõ-õi' punktõ perrä sisse saanu'. Tuu tähendäs tuud, õt joonõ ala jäänü' inemene, kiä' saasi' massu iist oppi', saava' no' statsionaarsõ õppõ mii' valiku perrä ilma rahalda'.

Valiku kõrd näkk ette kandidaatõ vestlust Seto Kongressi Vanõbidõ Kogo, Setomaa Valdu Liidu ja kohalikõ valdu esindäjist kokko pant komisjoniga'. Viil om hüä, ku noorõl om soovtaja ja soovtuskiri tuu kottalõ, õt midä tä Setomaa hüäs om tennü'.

Tuu vanõp inemene kiä' om soovtaja, saa noorõlõ inemesele päälõ õnnõlikku valkut vaimstõst ristivanõbas.

Tä piäs üliõpilaisist kontrollima ja avtamma. Ja ristivanõp kirotas üteh noorõga aulepingulõ ala. Tuust lepingust, lubamisõst ja noorist tahasigi ts' uut kirotä'.

Üts üliõpilaskotus tasulisõlõ opjalõ mass aastagah 16 500 – 25 000 kruuni, (mii' valitu' kandidaadi' pä-sese' tuust). Näütuses mii' kandidaatõ om opmah ökonoomika ja ettevõtlusõ erialal, koh aastak mass 23

500, mõtsandusõ aastak 23 000, kinnisvara planiirminõ 24 000 kruuni.

Kokko tege sääne kingtüs 3 kohustusliku opmistõ aastaga päälõ inemesele umbõs 70 000 kruuni. Ja ku võtta', õt olõmi' säntse kingtüse tennü' 9 inemesele, om summa jo' 630 000 kruuni.

A midä piäs nuur tuu hüäs tegemä? Tuu om kiräh aulepinguh, koh nä tunstasõ', õt võtva' osa Seto Noorte Seltsi tüüst ja seto asju ajamisõst.

A ku' kaia' parhillast nuuriseltsi tegevust, sis pall'õ kandidaadi' anna-ai' hindäst elomärki, kõnõlõmalda' tuust, õt eis' asja iist võtasi'.

✘ **Mõnõ' noorõ' võtva' taad seltsi ku' kohustust, ka tuu näütäs, õt kõik muu om tähtsäp Setomaast, kiä avit näid sinnä' kuuli.**

Tuud sa-ai' üldä' paari stipendiaadist ts' ura kottalõ, kiä' pandva' pall'õ aigu ja tüüd seltsi iistvõtmistõst.

Mõnõ' noorõ' võtva' taad seltsi ku' kohustust, ka tuu näütäs, õt kõik muu om tähtsäp Setomaast, kiä avit näid sinnä' kuuli. Om sis 70 000 krooni iist pall'õ ts' uut ettevõtlikup olla'?

Õigõ om muidogi tuu, õt tähtsäp tüü om opminõ, a kunas üliõpilõnõ õnnõ om opnu', õks om ka üliõpilõsello elet. A siih ommõgi eelstüs, õt kohe panda' uma aig – kuuholõki ja ütiste seto ettevõtmisi päälõ vai hoops inne diskolõ minnekit solaariumi päälõ, tuu om probleem.

Ja osa Setomaa ürituisi om nädälvahetuisil, koolivaheai-gu, a pall'õ' stipendiaadi' (kiä' omma' lubanu' aktiivse' olla') omma' nuist osa võtnu' ja pall'õ näid tiidäs? Uma rahvaga ja uma rahva hüäs, tuu piäs säämeh olõma ja üteh tegeminõ tulõma rõõmuga, sis om as' al joudu.

Edimätse' stipendiaadi' nakasõ' kevjä korgõt kuuli lõpõtamma.

Kuis edesi? Aulepinguh om kiräh, õt üliõpilõnõ piat nakama tüühü Setomaal vai Setomaaga seot kotosõh. Kuis lätt, tuud näütäs aig. Muidogi' SKVK ja SVL piat avtamma tüükotusõ otsmisõlõ.

Auleping om illos asi, a kuis muudu om seto nooril ja Setomaal taa as' a g a , näütäs aig ja valikidõ tegeminõ.

K a s säntse va-liku tegemisõga' minnä' edesi vai om vaia taad muuta', näütäs aig.

Vai hõigats kuningriigi-pääväl lepingu mittetäütjä' ja näide vanõba' maaha (nii om kiräh tuuh lepinguh), a mää-ne abi tuust, mõni või sis koto-h häbendellä', a tõõsõl om korgõ kuul läbi ja lakja ilma sõit iih. Las nä sääl kavvõndõh olla' uma au vai aulda'.

Hoops järgmätset aastagal kumbimõ' kandidaatõ vaest tõist muudu, selle õt hindäl, ku valku tegijäl, jääs võlssi tett valkust süä haltamma – ma olõs saanu' parep avta' inemest, kiä' tege asju säämega, tund tuust rõõmu minkõ perräst timä puult otstõdi. ■